

İlyas — On İki Nömrə

Hər dəərə yüksəldiləcəkdir

Jeff Pippenger

2023-10-17

Biz hələ də İlyasa peyğəmbərlik rəmzi kimi müraciət edirik. İlyas Axava bildirdi ki, üç il ərzində onun sözü olmadan yağış yağmayacaq.

Gilead sakinlərindən olan tişbli İlyas Axava dedi: Hüzurunda durduğum İsrailin Allahı Rəbb sağdır ki, mənim sözüm olmadıqca bu illər ərzində nə şəh, nə də yağış olacaq. 1 Padşahlar 17:1.

Məsih bizə Luka kitabında bildirir ki, üç il əslində üç il yarım idi.

Və O dedi: Doğrusu, sizə deyirəm, heç bir peyğəmbər öz vətəninə qəbul olunmur. Amma sizə həqiqəti deyirəm: İlyasın günlərində, göy üç il altı ay bağlı qaldığı, bütün ölkə üzərində böyük aclıq olduğu zaman İsraildə çoxlu dul qadın var idi; lakin İlyas onlardan heç birinin yanına göndərilmədi, ancaq Sidonun Sarepta şəhərində yaşayan dul bir qadının yanına göndərildi. Luka 4:24–26.

Üç il yarım Axav və İzebelin zamanında baş verdi; beləliklə, bu, 538-ci ildən 1798-ci ilə qədər olan üç il yarım peyğəmbərlik ilini müəyyən edir; həmin dövrdə, Tiyatira kilsəsində İzebel kimi təmsil olunan papalıq Qaranlıq Əsrlər boyunca hökm sürürdü.

Bununla belə, sənə qarşı bir neçə şeyim var: çünki özünü peyğəmbər qadın adlandıran o İzebelin təlim verməsinə və qullarımı zina etməyə, bütlərə qurban kəsilmiş şeylərdən yeməyə aldatmasına göz yumursan. Mən ona öz zinasından tövbə etməsi üçün vaxt verdim; lakin o, tövbə etmədi. Bax, Mən onu yatağa salacağam, onunla zina edənləri də böyük müsibətə atacağam, əgər öz əməllərindən tövbə etməsələr. Onun övladlarını isə ölümə vuracağam; və bütün kilsələr biləcəklər ki, böyrəkləri və ürəkləri yoxlayan Mənəm; və Mən sizin hər birinizə əməllərinizə görə verəcəyəm. Vəhy 2:20–23.

İzebelin “tövbə etməsi üçün verilən vaxt” İlyasın günlərində üç il yarım idi, həmçinin papalıq təqiblərinin Qaranlıq Çağlarında 538-ci ildən 1798-ci ilədək üç il yarım peyğəmbərlik ili idi. İzebelin və onunla zinakarlıq edən Avropa padşahlarının cəzası, müsibət yatağına atılmaq və onun övladlarının ölümü idi. Qaranlıq Çağlar dövründə də elə sadıq canlar var idi ki, onlar da müsibət yatağına atılmışdılar, lakin yaşayacaqdılar. Müsibət yatağına atıldıqları zaman, sadıqlar üçün həyatın, yaxud sadıq olmayanlar üçün ölümün nəticəsi onların “əməlləri” əsasında müəyyən olunurdu. Sadıqların müsibət yatağı səbir və həyat hasil edirdi. Onların müsibət yatağı üç il yarımın sonlarına doğru, İlyasın Axavaya bütün İsraili Karmel dağına çağırmağı əmr etmək üçün Sareptadan ayrılmasından dərhal əvvəl sona çatacaqdı.

“Kilsənin təqibi 1260 ilin bütün dövrü boyunca davam etmədi. Allah Öz xalqına mərhəmət göstərərək onların odlu sınağının müddətini qısaltdı. Xilaskar kilsənin başına gələcək ‘böyük

müsibət'i öncədən xəbər verərkən dedi: 'Əgər o günlər qısaldılmasaydı, heç bir bəşər xilas olmazdı; lakin seçilmişlərin xatirinə o günlər qısaldılacaqdır.' Matthew 24:22. Reformasiyanın təsiri ilə təqib 1798-ci ildən əvvəl sona çatdırıldı." The Great Controversy, 266, 267.

Papalıq üçün "müsibət yatağı"nın hökmü "onun övladlarını ölümə öldürəcəkdə", lakin "müsibət yatağı"nın hökmü, işləri sədaqətlərini nümayiş etdirənlər üçün həyat vədi daşıyırdı; bu həqiqət Sareptalı dul qadının oğlunun ölümü nümunəsində göstərilmişdir.

Və bu işlərdən sonra belə oldu ki, evin sahibəsi olan qadının oğlu xəstələndi; və onun xəstəliyi o qədər şiddətli idi ki, onda heç bir nəfəs qalmadı. Qadın İlyasa dedi: "Ey Allah adamı, mənim səninlə nə işim var? Yoxsa günahımı yadıma salmaq və oğlumu öldürmək üçünmü yanıma gəlmisən?" O isə ona dedi: "Oğlunu mənə ver." Sonra onu qadının qucağından aldı, qaldığı yuxarı otağa apardı və öz yatağına uzatdı. Və Rəbbə fəryad edib dedi: "Ya Rəbb, Allahım, yanında qonaq qaldığım dul qadının başına da oğlunu öldürməklə bəla gətirdinmi?" Sonra uşağın üzərinə üç dəfə uzandı və Rəbbə fəryad edib dedi: "Ya Rəbb, Allahım, Sənə yalvarıram, qoy bu uşağın canı yenidən özünə qayıtsın." Rəbb İlyasın səsinə eşitdi; uşağın canı yenidən özünə qayıtdı və o dirildi. İlyas uşağı götürüb yuxarı otaqdan aşağı, evə endirdi və onu anasına verdi. Sonra İlyas dedi: "Bax, oğlun diridir." Qadın İlyasa dedi: "İndi bununla bilirəm ki, sən Allah adamısan və ağzındakı Rəbbin sözü həqiqətdir." 1 Padşahlar 17:17–24.

Dul qadın İlyasın "Allah adamı" olduğunu dərk etdi, çünki onun övladını yenidən həyata qaytaran "Rəbbin sözü" "həqiqət" sözü idi. İlyasın dul qadının oğlunun üzərinə uzanaraq yerinə yetirdiyi üçmərhləli proses dul qadın tərəfindən İlyasın ağzındakı "söz"ün "həqiqət" olması kimi başa düşüldü. İvritcə "emeth" sözü bu parçada "həqiqət" kimi tərcümə olunur və Alfa ilə Omeqanın yaradıcı qüdrətini təmsil edir. Bu, ivrit əlifbasının birinci, on üçüncü və son hərflərindən yaranmış ivrit sözüdür və ölümləri yenidən həyata qaytara bilən Qüdrəti təmsil edir.

Sadiqlər, necə ki, üç il yarım təmsil olunan sınaq müddətinin "məkanı"nda olan sadıq olmayanlar da, "əziyyət yatağı" hökmünü aldılar. Zinakar qadının ardınca gedən, onunla zina edən və bütperəstliyin təlimlərini öyrədən sinfin övladları üçün nəticə ölüm oldu. Həyat isə İlyasın göstərişlərinə əməl edən və "həqiqət" Kəlamına iman gətirən digər sinfə verildi.

Dul qadın İlyasın ona bir qədər su gətirmək və ona bir az çörək vermək əmrinə tabe olmuşdu və onun peyğəmbərin sözünə itaəti, Tiyyatiranın Qaranlıq Əsrlərindəki möminləri təmsil edir. (Qeyd etməyə dəyər ki, İlyas dul qadına əvvəlcə onu yedirtməyi, bundan sonra isə oğlunu və özünü yedirtməyi əmr etdikdə, bununla təmsil olunan odur ki, yemək üçün qidana ilk qəbul edən İlyasdır. O, xəbəri ilk qəbul edəndir, ondan sonra isə kilsə.) Bizə bildirilir ki, möminlərin əməlləri başlanğıcdakından daha böyük olaraq sonda idi.

Tiyyatirada olan kilsənin mələyinə yaz: Bunları deyən Allahın Oğludur; Onun gözləri alovlu od kimidir, ayaqları isə saf tunc kimidir; Mən sənə əməllərini, məhəbbətini, xidmətini, imanını, səbrini və əməllərini bilirəm; sonuncuların birincilərdən daha çoxdur. Vəhy 2:18, 19.

Sadiqlər papalığa tövbə etmək üçün verilən "müddət" ərzində yaxşı "əməllər" nümayiş etdirdilər, lakin onların axırdakı əməlləri "əvvəlkindən daha çox" idi. "Müddət" sona çatarkən, Məsih islahatın səhər ulduzunu göndərdi; o, artıq papalığa dözməmək işinə başladı, papalıq isə kilsəyə

“zina etməyi və bützlərə qurban edilmiş şeyləri yeməyi” öyrədirdi.

Və qalib gələnə və Mənim işlərimi sona qədər yerinə yetirənə xalqlar üzərində hakimiyyət verəcəyəm; və onları dəmir çubuqla idarə edəcəm; dulusçunun qabları kimi parça-parça ediləcəklər; necə ki, Mən də bunu Atamdan almışam. Və ona səhər ulduzunu verəcəyəm. Qulağı olan, Ruhun kilsələrə nə dediyini eşitsin. Vəhy 2:26–29.

Məsihin papalığa tövbə etməsi üçün verilmiş “müddət”in başlanğıcında sadıqlərə qarşı “bir neçə şeyi var idi”, çünki onlar “özünü peyğəmbər qadın adlandıran” İzabelin “qullarıma təlim verməsinə və onları zinakarlıq etməyə, bützlərə qurban edilmiş şeyləri yeməyə aldatmasına” yol vermişdilər. Lakin “müddət”in sonunda sadıqlər papalığın öz şirnikləndirmələrini davam etdirməsinə artıq dözməyəcəkdilər.

“On dördüncü əsrdə İngiltərədə ‘İslahatın səhər ulduzu’ doğdu.” Con Uiklif təkcə İngiltərə üçün deyil, bütün xristian aləmi üçün islahatın carçısı idi. Romaya qarşı onun dilə gətirməsinə icazə verilmiş o böyük etiraz heç vaxt susdurulmayacaqdı. Həmin etiraz fərdlərin, kilsələrin və millətlərin azadlığı ilə nəticələnmək mübarizənin başlanğıcını qoydu.” The Great Controversy, 80.

Allahın qullarının yediyi qida, onların qəbul etdikləri təlimlər və ya xəbərlərdir. Zinakarlıq, kilsənin öz büt-pərəst təlimlərini tətbiq etdirmək üçün dövlət hakimiyyətindən istifadə etməsidir. İzabelə tövbə etməsi üçün verilən “müddət” ərzində kilsə qorunmaq üçün çöllüyə qaçdı.

Və qadın çöllüyə qaçdı; orada onun üçün Allah tərəfindən hazırlanmış bir yer vardı ki, onu orada min iki yüz altmış gün bəsləsinlər.... Və qadına böyük bir qartalın iki qanadı verildi ki, ilan üzündən çöllüyə, öz yerinə uçuşsun; orada o, bir vaxt, vaxtlar və yarım vaxt ərzində bəslənir. Və ilan qadının ardınca ağzından sel kimi su tökdü ki, onu sel aparsın. Lakin yer qadına kömək etdi; yer ağzını açdı və əjdahanın ağzından çıxartdığı seli uddu. Vəhy 12:6, 14–16.

İzabel və Axavın təqibləri dövründə Ovadya, papalıq hakimiyyəti zamanında səhranın təmin etdiyi himayəni təmsil edirdi.

Axav öz sarayının idarəçisi olan Obadyanı çağırırdı. (Obadya isə Rəbdən çox qorxurdu; çünki belə olmuşdu ki, İzabel Rəbbin peyğəmbərlərini qırıb-yox edərkən, Obadya yüz peyğəmbəri götürüb onları əllişər-əllişər bir mağarada gizlətmiş və çörəklə su ilə dolandırmışdı.) 1 Padşahlar 18:3, 4.

Obadyanın peyğəmbərləri mağaralarda əllişər-əllişər gizlətmək işi, papalığın təlimlərini yeməkdən imtina edən və Avropa padşahları ilə zinakarlığının təmsil etdiyi müqəddəs olmayan münasibəti qəbul etməkdən də boyun qaçıran möminləri bəsləmək üçün Allah tərəfindən hazırlanmış səhradakı məkanın rəmzidir. İlyasın İzabel və Əhabdan qorunmaq və qida almaq üçün Sarepta dul qadınının yanına yönəldildiyi zaman müddəti, kilsənin səhraya qaçdığı zaman müddəti idi və Allahın onlar üçün hazırladığı yer Obadyanın işi ilə təmsil olunurdu.

İlyasın Sareptadakı gizlənmə yeri, ibrancədə “Zarephath” adlanır və təmizlənmə mənasını verir. İzabelə tövbə etməsi üçün verilən müddət başa çatdıqda, İlyas Ovadiyanın yanına getdi və Əhəbi

bütün İsraili Karmelə çağırmağa səslədi.

Ovadiya yolda ikən, budur, İlyas onunla rastlaşdı; o da onu tanıyıb üzüstə yerə qapandı və dedi: “Ey ağam İlyas, sənsənmi?” O isə ona cavab verdi: “Mənəm; get, öz ağana xəbər ver: budur, İlyas buradadır.” 1 Padşahlar 18:17, 18.

İlyasın Sarepta dul qadını ilə keçirdiyi dövr Qaranlıq Əsrləri simvolizə edir. İlyas və dul qadın haqqında rəvayətdə o, iki çubuq yığır, çünki ölmək üzrə idi. Peyğəmbərlikdə dul qadın kilsədir və o, ölmək üzrə olan səhradakı kilsəni təmsil edirdi.

Sardisdə olan kilsənin mələyinə yaz: Bunları Allahın yeddi Ruhuna və yeddi ulduza malik olan deyir: Mən sənəin əməllərini bilirəm; sənəin dirisən deyər bir adın var, amma ölüsən. Oyaq ol və qalmaqda olan, ölmək üzrə olan şeyləri möhkəmləndir; çünki sənəin əməllərini Allahın önündə kamil tapmadım. Vəhy 3:1, 2.

O, «iki çöp yığır» və İlyas onun sözünü kəsəndə öz ölümü üçün hazırlaşır.

Və Rəbbin sözü ona gəlib dedi: “Qalx, Sidona aid olan Sareptaya get və orada qal; budur, sənəi dolandırmaq üçün oradakı bir dul qadına əmr etmişəm.” O da qalxıb Sareptaya getdi. Şəhərin darvazasına çatanda, budur, dul qadın orada çör-çöp yığır; onu çağırır dedi: “Xahiş edirəm, içmək üçün bir qabda mənə bir az su gətir.” O su gətirməyə gedərkən yenə onu çağırır dedi: “Xahiş edirəm, əlində mənə bir tikə çörək də gətir.” O isə dedi: “Allahın Rəbbin haqqı, mənəim bir kömbəm yoxdur; yalnız çəlləkdə bir ovuc un və kuzədə bir az yağ var. Budur, iki çöp yığırəm ki, içəri girib onu özüm və oğlum üçün hazırlayım; yeyək və ölək.” 1 Padşahlar 17:8–12.

Sareptalı dul qadın “iki çubuq” yığır. Dul qadın İzebelin dövründəki sadıqları təmsil edir. Onun oğlu Tiyatiranın tarixi boyunca birinci dirilmədə dirildiləcəkləri vədi ilə vəfat edənləri təmsil edir.

Və mən taxtlar gördüm; onlar da onların üzərinə oturdular və onlara hökm etmək səlahiyyəti verildi. Mən İsanın şəhadətinə və Allahın kəlamına görə başı kəsilmiş olanların canlarını da gördüm; həmçinin vəhşiyyə və onun surətinə səcdə etməmiş, alnında və ya əlində onun nişanını qəbul etməmiş olanları da gördüm. Onlar dirildilər və Məsihlə birlikdə min il padşahlıq etdilər. Lakin ölümlərin qalanları min il tamamilə olana qədər yenidən dirilmədilər. Birinci dirilmə budur. Birinci dirilmədə payı olan nə bəxtiyardır, nə də müqəddəsdir! Belələrinin üzərində ikinci ölümün heç bir hökmü yoxdur; əksinə, onlar Allahın və Məsihin kahinləri olacaqlar və Onunla birlikdə min il padşahlıq edəcəklər. Vəhy 20:4–6.

Dul qadın həmçinin Sardisdə ləyaqətli sayılan və onlara ağ geyimlər verilən azları təmsil edir.

Lakin Sardisdə də bir neçə adın vardır ki, öz paltarlarını ləkələməmişlər; və onlar Mənəimlə birlikdə ağ geyimdə yeriyəcəklər, çünki buna layiqdirlər. Qalib gələn də ağ libasa bürünəcək; və Mən onun adını həyat kitabından əsla silməyəcəyəm, əksinə, onun adını Atamın önündə və Onun mələklərinin önündə etiraf edəcəyəm. Vəhy 3:4, 5.

Tiyatiradakı dördüncü kilsədə olanlar, dul qadının oğlu ilə təmsil edilən və sədaqətlə ölənlər, beşinci möhürdə ağ libaslar verildi.

O, beşinci möhürü açanda mən qurbangahın altında Allahın kəlamına və sahib olduqları şəhadətə görə öldürülmüş olanların canlarını gördüm. Onlar uca səslə fəryad edib dedilər: “Ey Müqəddəs və Həqiqi Rəbb, yer üzündə yaşayanlar üzərində nə vaxta qədər mühakimə etməyəcək və qanımızın qisasını almayacaqsan?” Onların hər birinə ağ xələtlər verildi; və onlara deyildi ki, özləri kimi öldürüləcək olan həmməxluqları və qardaşları da tamamlanıncaya qədər hələ bir az vaxt dincəlsinlər. Vəhy 6:9–11.

Qaranlıq Əsrlərin şəhidlərinə ağ xələtlər verildi və onlara, özləri necə öldürülmüşdülərsə, elə həmin şəkildə papalıq tərəfindən başqa bir şəhid qrupunun da öldürüləcəyi vaxta qədər qəbirlərində dincəlmələri söyləndi. Onlar üç il yarım müddətində papalıq tərəfindən qətlə yetirilmişdilər və onlara vəd olunmuşdu ki, papalıq axırda mühakimə ediləcək; lakin bu, yalnız tezliklə gələcək bazar günü qanunu böhranı zamanı papalıq tərəfindən ikinci bir şəhid qrupunun da qətlə yetirilməsindən sonra baş verəcəkdi. Sister White şəhidlərin papalıq üzərinə hökm istəyi ilə Vəhy kitabındakı iki parçanı əlaqələndirir.

“Beşinci möhür açıldıqda, vəhydə Yəhya Vəhyçi qurbangahın altında Allahın Kəlamı və İsa Məsihin şəhadəti uğrunda öldürülmüş olan dəstəni gördü. Bundan sonra Vəhyin on səkkizinci fəslində təsvir edilən səhnələr gəldi; orada sadıq və həqiqi olanlar Babildən çıxmağa çağırılırlar. [Vəhy 18:1–5, sitat gətirilir.]” Manuscript Releases, cild 20, 14.

Vəhy kitabının on səkkizinci fəslinin birinci ayəsindən beşinci ayəsinədək olan hissə birinci və dördüncü ayələrin iki səsini təmsil edir. İkinci səs Babildən çıxış çağırışıdır və o, üçüncü mələyin qüdrətli hərəkətinin Allahın digər sürüsünü Babildən çağıraraq çıxardığı zaman, bazar günü qanununun təqibinin başlanğıcını göstərir. O, həmçinin beşinci möhürdən olan hissəni yeddinci möhürün açılışında yerləşdirir.

“[Vəhy 6:9–11 sitat gətirilir]. Burada Yəhyaya həqiqətdə olmayan, lakin gələcəkdə müəyyən bir zaman dövründə baş verəcək səhnələr göstərilmişdi.”

“Vəhy 8:1–4-dən sitat.” Əlyazmalar Nəşrləri, 20-ci cild, 197.

Vəhy kitabının səkkizinci fəslinin birinci-dördüncü ayələrində yeddinci möhür açılır.

Və O, yeddinci möhürü açanda, göydə təxminən yarım saatlıq sükut oldu. Mən Allahın önündə duran yeddi mələyi gördüm; və onlara yeddi şeypur verildi. Və başqa bir mələk gəlib qurbangahın yanında dayandı; onun əlində qızıl buxurdan var idi; və ona çoxlu buxur verildi ki, taxtın önündə olan qızıl qurbangah üzərində onu bütün müqəddəslərin duaları ilə birlikdə təqdim etsin. Və buxurun tüstüsü, müqəddəslərin duaları ilə birlikdə, mələyin əlindən Allahın hüzuruna yüksəldi. Vəhy 8:1–4.

Qaranlıq Əsrlərin şəhidlərinin, beşinci möhürdə Allahdan yer üzünün padşahları ilə zina edən fahişə üzərinə hökm gətirməsini diləyən duaları, yeddinci möhür açıldıqda “Allaha tərəf yüksəlir”. İlham, yeddinci möhürün açılmasını Vəhy on səkkizinci fəslin ikinci səsi ilə uyğunlaşdırır; çünki Allah məhz ikinci səs zamanı onun təqsirlərini xatırlayır və sonra onun hökmünü ikiqat artırır. Bir dəfə Qaranlıq Əsrlərin şəhidləri üçün, bir dəfə də bazar günü qanunu böhranının qanlı qırğını üçün.

Və göydən başqa bir səs eşitdim ki, deyirdi: “Ey Mənim xalqım, ondan çıxın ki, onun günahlarına şərik olmayasınız və onun bəlalərindən pay almayasınız. Çünki onun günahları göyə qədər çatmışdır və Allah onun haqsızlıqlarını yada salmışdır. Ona necə əvəz vermişdisə, siz də ona elə əvəz verin; onun əməllərinə görə ona ikiqatını verin; onun doldurduğu kasada ona ikiqat doldurun.” Vəhy 18:4–6.

Paltarlarını murdarlamamış Sardisdəki azlar, 1798-ci ildə başa çatan Tiatira tarixindən çıxanları təmsil edirlər. Onlar, 1844-cü ildə nigaha gedən bir dul qadın olan Sareptalı dul qadınla təmsil olunurlar.

“Müqəddəs məkanın təmizlənməsi üçün Məsihin bizim baş kahinimiz olaraq Ən Müqəddəs Yerə gəlişi, Daniel 8:14-də göstərildiyi kimi; Daniel 7:13-də təqdim edildiyi kimi, Bəşər Oğlunun Qədim Günlər Olanın hüsuruna gəlişi; və Malakinin əvvəlcədən xəbər verdiyi kimi, Rəbbin Öz məbədinə gəlişi — bunların hamısı eyni hadisənin təsvirləridir; və bu, həmçinin Məsihin Matta 25-də on qız məsəlində təsvir etdiyi bəyin toy mərasiminə gəlişi ilə də təmsil olunur.” Böyük Mübarizə, 426.

Dul qadın ölümündən əvvəl son şam yeməyini hazırlayırdı; həmin vaxt İlyas ona özünə xidmət etməyi əmr etdi. O, Tiyatiradakı sadıq azlığı təmsil edir; bu azlıq “od” üçün “iki çöp” toplayan Sardisdəki sadıq azlığa keçid edirdi.

“İki çubuq” qədim İsrailin hər iki evini təmsil edir; onlar əvvəl büt-pərəstlik, sonra isə papalıq tərəfindən tapdalanmışdılar, lakin 1798-dən 1844-ə qədər olan tarix çərçivəsində “bir çubuq” kimi bir yerə toplanıb birləşdirilməli idilər.

Yenə Rəbbin sözü mənə nazil olub dedi: “Sən də, ey bəşər oğlu, özünə bir çubuq götür və onun üzərinə yaz: ‘Yəhuda üçün və onun yoldaşları olan İsrail övladları üçün.’” Sonra başqa bir çubuq götür və onun üzərinə yaz: ‘Yusif üçün, Efrayimin çubuğu üçün və onun yoldaşları olan bütün İsrail evi üçün.’ Onları birini o birinə birləşdirib bir çubuq et; onlar sənin əlində bir olacaq. Xalqının övladları sənə deyib: ‘Bunlarla nə demək istədiyini bizə göstərməyəcəksənmi?’ — dedikdə, onlara de: ‘Xudavənd Rəbb belə deyir: Budur, Mən Efrayimin əlində olan Yusifin çubuğunu və onun yoldaşları olan İsrail qəbilələrini götürəcəyəm, onları onunla, yəni Yəhudanın çubuğu ilə birləşdirəcəyəm və onları bir çubuq edəcəyəm; onlar Mənim əlində bir olacaq. Üzərlərinə yazdığın çubuqlar onların gözləri önündə sənin əlində olacaq.’” Onlara de: “Xudavənd Rəbb belə deyir: Budur, Mən İsrail övladlarını getdikləri millətlərin arasından götürəcəyəm, onları hər tərəfdən toplayacağam və öz torpaqlarına gətirəcəyəm. Onları o torpaqda, İsrail dağları üzərində bir millət edəcəyəm; hamısının üzərində bir padşah padşah olacaq. Artıq onlar iki millət olmayacaq və bir daha əsla iki padşahlığa bölünməyəcəklər. Artıq nə bütlləri ilə, nə iyrənc şeyləri ilə, nə də heç bir təqsirləri ilə özlərini murdarlamayacaqlar; Mən isə onları günah etdikləri bütün yaşayış yerlərindən qurtaracağam və onları paklayacağam. Beləcə onlar Mənim xalqım olacaq, Mən də onların Allahı olacağam. Qulum Davud onların üzərində padşah olacaq və hamısının bir çobanı olacaq. Onlar Mənim hökmlərimlə yeriyəcək, qaydalarımın riayət edəcək və onları yerinə yetirəcəklər. Qulum Yaquba verdim torpaqda, atalarınızın yaşadığı torpaqda yaşayacaqlar; onlar, övladları və övladlarının övladları orada əbədi yaşayacaqlar. Qulum Davud da əbədi olaraq onların rəhbəri olacaq. Onlarla sülh əhdi bağlayacağam; bu, onlarla

əbədi əhd olacaq. Onları yerləşdirəcəyəm, çoxaldacağam və Müqəddəs Məkanımı əbədi olaraq onların arasında qoyacağam. Məskənim də onlarla olacaq; bəli, Mən onların Allahı olacağam, onlar da Mənim xalqım olacaqlar. Millətlər biləcəklər ki, İsraili müqəddəs edən Mənəm, Rəbbəm; o zaman ki, Müqəddəs Məkanım əbədi olaraq onların arasında olacaq.” Hezekiel 37:15–28.

İlyas Sareptadan ayrılıb Axabı və bütün İsraili Karmel dağına çağırmağa gedəndə, səhraya qaçmış dul kilsə 1844-cü il 22 oktyabr tarixindəki toy ərəfəsində dul qadını paklaşdıran od üçün iki çubuq yığırdı. İki çubuğun yığılması, Yeşaya yeddidə müəyyən edilən son altmış beş illik dövrdə həyata keçirilən Millerçi hərəkətinin toplanmasıdır. Şimal padşahlığı Musanın lənətini e.ə. 723-cü ildən 1798-ci ilə qədər çəkdi, cənub padşahlığı isə eyni lənəti e.ə. 677-ci ildən 1844-cü ilə qədər çəkdi. 1844-cü ildə həmin iki həqiqi xalqın ruhani varisləri bir çubuq, yaxud bir millət olaraq bir yerə toplandılar.

Əgər başqa heç nə olmasa belə, Hizqiyal bu iki çubuğu bir millətə çevrilən iki millət kimi müəyyən edir.

Çünki Suriyanın başı Dəməşqdir, Dəməşqin başı isə Rezindir; altmış beş il ərzində Efrayim elə sındırılacaq ki, artıq xalq olmayacaq. Efrayimin başı Samariyadır, Samariyanın başı isə Remalyanın oğludur. Əgər iman etməsəniz, şübhəsiz ki, möhkəmlənməyəcəksiniz. Yeşaya 7:8, 9.

Əgər altmış beş il barəsində olan peyğəmbərliyə inanmasaq, möhkəmlənməyəcəyik.

İlyasın rəmzi mənasını növbəti məqalədə təqdim etməyə davam edəcəyik.